

**GEMEENTE
ALBRANDSWAARD**

**VOORJAARSNOTA
2016**

Versie 19 juni 2015

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD.....	4
A. CONCLUSIE EN FINANCIËLE UITGANGSPOSITIE	5
B. HIGHLIGHTS 2016.....	6
C. RIJKSBELEID	8
D. VERBONDEN PARTIJEN	9
E. ONTWIKKELINGEN DECENTRALISATIES	10
F. VOORGESTELD NIEUW BELEID	11
G. VOORGESTELDE INVESTERINGEN 2016-2019.....	14
H. VOORGESTELDE OMBUIGINGEN	15
I. KADERS PROGRAMMABEGROTING 2016-2019.....	17

VOORWOORD

Voor u ligt de voorjaarsnota 2016. De doelstelling van dit jaarlijkse planning & control document is te komen tot kaderstelling voor de begroting 2016-2019 met daarin een eerste beeld van de gevolgen van nieuw beleid, afwijkingen op bestaand Albrandswaards beleid en ontwikkelingen en veranderingen van het Rijksbeleid. Wij vragen u dan ook dit document vast te stellen; besluitvorming is gewenst maar niet noodzakelijk voor het verdere proces om tot een concept begroting te komen.

In deze voorjaarsnota hebben wij ombuigingsvoorstellen opgenomen conform het verzoek van Beraad en Advies van 16 juni die leiden tot een financieel sluitend meerjarig perspectief. Dit laat onverlet dat de raad in haar kaderstellende rol alternatieve ombuigingen kan inbrengen. Hierover gaan wij graag met u in discussie tijdens het Beraad en Advies van 29 juni 2015.

A. CONCLUSIE EN FINANCIËLE UITGANGSPOSITIE

De uitgangspositie voor de voorjaarsnota 2016 wordt gevormd door de bijgestelde begroting 2015-2018, aangevuld met besluitvorming welke naderhand heeft plaatsgevonden.

Het vertrekpunt voor de concept begroting 2016-2019 is als volgt:

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2016-2019	139.473	130.925	-29.074	-29.074
Structurele effecten CONCEPT jaarrekening 2014	-327.600	-327.600	-327.600	-327.600
Effecten 1 ^e tussenrapportage 2015	-196.700	-196.700	-196.700	-196.700
Uitgangspunt voorjaarsnota 2016	-384.827	-393.375	-553.374	-553.374
<i>Gevolgen van deze voorjaarsnota:</i>				
C. Rijksbeleid (Meicirculaire, Vennootschapsbelasting)	-83.000	-34.000	31.000	131.000
F. Voorgesteld nieuw beleid	-185.000	-171.000	-235.000	-305.000
G. Voorgestelde investeringen	-	-25.000	-25.000	-25.000
H. Voorgestelde ombuigingen	654.500	820.500	896.300	918.100
Bijgesteld perspectief voorjaarsnota	386.500	590.500	667.300	719.100
Saldo meerjarenperspectief	1.673	197.125	113.926	165.726

B. HIGHLIGHTS 2016

Woonzorgvoorziening(en)

De gevolgen die de hervormingen in de zorg voor onze inwoners hebben, worden steeds duidelijker zichtbaar. Inwoners, die wel zorg nodig hebben, maar nog niet toe zijn aan zware zorg in een verpleeghuis, moeten met ondersteuning (langer) thuis kunnen blijven wonen. Hiervoor zijn o.a. geschikte en toegankelijke nieuwbouwwoningen gewenst. De gemeente heeft een Taskforce opgericht, die de opdracht heeft om snel te komen met een realistisch plan om deze inwoners te faciliteren. Wij verwachten dat rond de zomer van 2015 het inhoudelijk programma van eisen voor een vernieuwend woonzorgconcept gereed is. De daarop volgende jaren zullen in het teken staan van het daadwerkelijk realiseren van het concept. Uitgangspunt is een concept, dat voor alle inkomensgroepen bereikbaar is, en welke door (markt)partijen gefinancierd zullen worden. Het levensloopbestendig bouwen maakt (senioren)woningen ongeveer € 25.000 per stuk duurder (onrendabele top). Ook hierbij geldt als uitgangspunt dat marktpartijen financieren. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan het risico voor het realiseren van een vernieuwend woonzorgconcept voor de gemeente oplopen tot ongeveer € 1.000.000 (voor sociale bouw).

Gemeentehuis

2015 wordt gebruikt om wensen en behoeften van de belangrijkste gebruikers op te halen en die uit te werken tot scenario's die kunnen rekenen op een breed draagvlak. 2016 zal in het teken staan van de uitwerking van het door de gemeenteraad gekozen scenario als het gaat om huisvesting van de gemeentelijke organisatie. Op dit moment is nog niet exact aan te geven welk scenario de voorkeur heeft en wat de hoogte van een investeringskrediet is.

AWBZ/wijkteams

In 2016 wordt duidelijk welke gevolgen de decentralisatie AWBZ/WMO daadwerkelijk voor de gemeente heeft, zowel met betrekking tot het verlenen van hulp en ondersteuning aan onze inwoners als met betrekking tot de inrichting van de ondersteuning in de wijkteams en het budget. De nadruk zal liggen op een goede structuur van informele zorg, die vrijwilligers en mantelzorgers faciliteert en ondersteunt. Dit is nodig om een verschuiving van 'dure' zorgoplossingen naar welzijnsoplossingen in de wijkteams mogelijk te maken. Zo kunnen we zorgen voor een goede doorstroming in de wijkteams en de focus leggen op innovatieve en preventieve arrangementen. Daarnaast ligt de nadruk op een goede organisatorische borging van de wijkteams. De leden van de wijkteams zijn immers niet in dienst van de gemeente. De veranderingen in de huishoudelijke hulp zijn doorgevoerd. Desondanks zullen we de komende jaren nog grote wijzigingen in deze sector meemaken. De aanvullende toelage vanuit de rijksoverheid wordt gebruikt om de werkgelegenheid tijdelijk in stand te houden. We verwachten dat op termijn veel minder mensen in de huishoudelijke hulp werkzaam zijn. Ons belang is de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners te borgen.

Jeugdzorg/wijkteams

In 2016 wordt door het Rijk (gedeeltelijk) een nieuw objectief verdeelmodel ingevoerd voor de jeugdhulp. In plaats van bekostiging op basis van historisch zorggebruik, zullen meer objectieve maatstaven voor de verdeling van het jeugdhulpbudget onder gemeenten worden gehanteerd. In 2016 wordt het wijkteam doorontwikkeld. Belangrijke aandachtspunten zijn de ontwikkeling van de specialisten in het team tot generalisten, de integrale benadering op basis van één gezin/huishouden, één plan, één regisseur en de versterking van de informele zorg. Daarnaast zijn de verlaging van het beroep op zwaardere zorg door vroegsignalering en tijdig inzet van lichte(re) zorg belangrijke uitgangspunten die gerealiseerd moeten worden.

Sport- en ontspanningsaccommodaties

In september 2015 leggen wij u een voorstel voor over de definitieve invulling van de sport-ontspanningsaccommodaties in onze gemeente. Deze is cijfermatig verwerkt in deze voorjaarsnota.

Cameratoezicht

Een veilige woon- en leefomgeving realiseren is een van de speerpunten in onze begroting. Cameratoezicht is een bruikbaar hulpmiddel voor de politie bij het handhaven van de openbare orde en het opsporen van daders van strafbare feiten. In de raad van 7 juli 2014 is een motie met betrekking tot het onderzoeken van cameratoezicht overgenomen door het college. Het onderzoek dat in nauwe samenwerking met de politie tot stand is gekomen werd op 18 november 2014 aan de raad gepresenteerd en besproken. Het college werd na deze beeldvormende beraadslaging door de raad verzocht om met een concreet raadsvoorstel te komen voor verdere bespreking in de eerste helft van 2015. Het raadsvoorstel is 15 juni 2015 beeldvormend besproken. Naar aanleiding van de gevoerde discussie komt het college na het zomerreces met een aangepast voorstel waar sommige aspecten (inzetmogelijkheden door de politie, Gebruik in regionaal BAR-verband met bijbehorende kosten) van het ten grondslag liggende onderzoek uit 2014 nog eens nader worden uitgediept.

C. RIJKSBELEID

1. Invoering Vennootschapsbelasting (Vpb)

Vanaf 1 januari 2016 worden ondernemingsactiviteiten van de overheid onderworpen aan de Vpb. Samen met PricewaterhouseCoopers is op basis van de jaarrekeningcijfers van 2014 een globale inschatting gemaakt van de Vpb-last. U dient rekening te houden met een jaarlijkse Vpb-last van circa € 89.000. De Vpb-last kan uiteindelijk hoger uitvallen, omdat in dit bedrag de vermoedelijke winsten uit de grondexploitaties nog niet zijn verwerkt. Naast de Vpb-lasten houden wij rekening met een implementatiebudget van € 42.500 voor 2016 en € 29.000 vanaf 2017. Deze bedragen zullen aan de Bar-organisatie beschikbaar gesteld worden (totaal € 215.000 voor 2016 en € 145.000 vanaf 2017) voor de invoering van de Vpb.

2. Algemene uitkering – meicirculaire 2015

De meicirculaire laat vanaf 2016 een licht positieve ontwikkeling zien. In deze voorjaarsnota houden wij voorzichtig rekening deze ontwikkeling. In juni ontvangt u een raadsinformatiebrief waar nader op de details wordt ingegaan.

3. Ontwikkelingen nieuwe omgevingswet

Met de nieuwe Omgevingswet, vermoedelijke inwerkingtreding op 1 januari 2018, verdwijnen 4.700 artikelen, 120 AMvB's en 120 Ministeriële regelingen. Er komt één wet (de Omgevingswet) die alle regels op het gebied van de fysieke leefomgeving bundelt. De impact is groot. Het betreft de grootste wetgevingsoperatie sinds de Grondwet (1848). De BAR-organisatie start in 2015 met de voorbereidende werkzaamheden, zodat de BAR-organisatie met ingang van 1 januari 2018 Omgevingswet-proof is. Het is nog onbekend hoeveel financiële middelen hiermee gemoeid zijn.

4. Private borging

Naar verwachting zal medio 2018 de private borging wettelijk worden ingevoerd. De technische toetsingen (Bouwbesluit) van aanvragen omgevingsvergunningen (bouwen) en het toezicht op de technische onderdelen van de bouw worden door marktpartijen overgenomen. Leges kunnen momenteel worden geïnd omdat een dienst wordt geleverd vanuit de gemeente. Door de private borging ontstaat de discussie of de gemeente nog wel een dienst levert en niet gewoon een wettelijke taak uitvoert. De minister heeft een verkennend onderzoek laten uitvoeren naar alternatieve manieren om de werkzaamheden van de gemeente te financieren.

5. Hoogspanningsleidingen

De rijksoverheid heeft in samenspraak met de leidingbeheerders van de bovengrondse hoogspanningsleidingen besloten dat ondergronds brengen van deze leidingen binnen bebouwd gebied mogelijk wordt gemaakt. Hierbij dragen de betreffende gemeenten 25 % van de kosten. Binnen onze gemeente gaat het om de hoogspanningsleiding die loopt over de Landweg en Kasteeltuin in Poortugaal. De verkabeling heeft een planperiode van 2017 tot 2032. Op dit moment is er geen zicht op de exacte kosten en tijdstip van uitvoering. Wel is duidelijk dat de kosten liggen in een bandbreedte van één tot anderhalf miljoen euro. Een standpunt over wel of niet verkabelen moet nog worden ingenomen.

Financiële aspecten C. Rijksbeleid

Product	omschrijving	Structurele gevolgen			
		2016	2017	2018	2019
1. Invoering vennootschapsbelasting	Implementatie en uitvoeringskosten Vennootschapsbelasting.	-43.000	-29.000	-29.000	-29.000
	Belastingdruk agv invoering vennootschapsbelasting.	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
2. Algemene uitkering	Uitwerking meicirculaire gemeentefonds 2015.	50.000	85.000	150.000	250.000
3. Ontwikkelingen nieuwe omgevingswet	Omgevingswet proof maken gemeente vanaf 2018.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4. Private Borging	Gevolgen Private Borging.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5. Hoogspanningsleidingen	Ondergrondsbrengen van hoogspanningsleidingen.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal Rijksbeleid		-83.000	-34.000	31.000	131.000

D. VERBONDEN PARTIJEN

Ontwikkeling Landschapstafel en gevolgen voor Natuur-en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)

Beoogd wordt nog dit jaar de landschapstafel IJsselmonde op te richten. Dit heeft tot doel de ontwikkeling en het beheer van buitenstedelijk groen effectiever en efficiënter vorm te geven.

De landschapstafel wordt dan HET samenwerkingsverband voor ontwikkeling en beheer van recreatief groen en water, recreatieve infrastructuur, natuur en landschap op IJsselmonde. De provincie heeft aangegeven haar financiële middelen voor het buitenstedelijk groen via de landschapstafel(s) te laten lopen. Een kwartiermaker is bezig met een gedragen voorstel om tot de landschapstafel te komen, inclusief financiële doorrekening en dekking.

Momenteel wordt een scenario-onderzoek uitgevoerd waarin de keuze voor een landschapstafel wordt gerelateerd aan de wens en noodzaak om de huidige organisatie van het recreatiebeheer met name door het NRIJ te moderniseren in nieuwe organisatiemodellen.

De resultaten van dit scenario-onderzoek zijn de basis om te komen tot modernisering van het recreatiebeheer door het NRIJ en de GZH. In september 2015 zullen de resultaten van het scenario-onderzoek worden gepresenteerd aan het NRIJ. Aansluitend zullen voorstellen worden opgesteld om tot deze modernisering te komen. Provincie en deelnemende gemeenten streven er naar deze verandering uiterlijk 1 januari 2016 in gang te hebben gezet.

Afbouw Ontwikkelmaatschappij Midden IJsselmonde (OMMIJ)

Door het Dagelijks Bestuur is een voornemen geuit om de OMMIJ per eind 2015 te beëindigen. Albrandswaard en Barendrecht zullen bij beëindiging de restant gronden moeten overnemen. De financiële gevolgen van dit voornemen worden op dit moment verder uitgewerkt. Afhankelijk van de uitkomst daarvan zal een voorstel voor de raad worden voorbereid.

E. ONTWIKKELINGEN DECENTRALISATIES

Na invoering en overheveling van taken zijn we als gemeente aan zet om vorm te geven aan de transformatie, de verdere ontwikkeling van het lokale zorglandschap. Vanaf 2016 gaat het onder meer om:

- Verdere integratie van de deelsectoren (jeugd, werk en wmo) in de wijkteams.
- Het koppelen van financiën en productiecijfers in relatie tot de populatie in het werkgebied van een wijkteam.
- Integratie welzijnswerk en preventieve arrangementen.
- De organisatorische en bedrijfsmatige positionering van de wijkteams.
- Loskomen van de afspraken rondom zorgcontinuïteit en op basis van eigen ervaringen en gegevens de inkoop bepalen.
- Borgen van kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners die gebruik maken van huishoudelijke hulp met het oog op de grote veranderingen die deze sector de komende jaren nog zal doormaken.

Op het gebied van langdurige zorg houden wij de effecten van de hervorming (die niet primair bij gemeente ligt) op onze inwoners goed in de gaten. Zo heeft de toenemende extramuralisatie een directe relatie met de beschikbare en voor de doelgroep geschikte woningvoorraad. Wij maken hierover afspraken met woningcorporaties, zorginstellingen en zorgverzekeraars en financiers.

Onderliggend aan deze ontwikkelingen zijn twee centraal staande overkoepelende thema's benoemd.

1. *Sturen op outcome/ het maatschappelijk resultaat*

Het in control zijn wordt in steeds mindere mate bepaald door eendimensionale output cijfers. De doelstellingen in het sociaal domein zijn complex en meervoudig van aard. Daarom investeren in de ontwikkeling, opbouw van kennis en aansluiting op een wijze van monitoring waar bij we de meerwaarde van een product of dienst onderzoeken op maatschappelijk resultaat. Dit biedt ruimte aan professionals en sturing op de daadwerkelijke doelstellingen.

2. *Grip op financiën*

Daadwerkelijk inzicht hebben in de financiën is iets waar we liever vandaag dan morgen aan toe zijn. Toch is de realiteit dat wat we nu uitgeven aan de nieuwe taken vooral voorschotten zijn op basis van oude productiecijfers. Inzicht en grip op het zorggebruik in relatie tot onze financiële kaders groeit met de tijd. De komende jaren gaan we hier een volgende stap in maken. Dit betekent dat we in een aantal jaren toewerken naar een andere financieringssysteem. Ontschot, transparant, integraal en los van de huidige versnipperde bekostigingssystemen zijn hierbij sleutelbegrippen.

F. VOORGESTELD NIEUW BELEID

1. Archiefstukken onderhouden

In 2011 heeft het Stadsarchief Rotterdam een inventarisatie uitgevoerd van de ouderdomsschade aan de archieven van de rechtsvoorgangers van de gemeente Albrandswaard. In oktober 2012 heeft de Gemeente Albrandswaard een brief van het Stadsarchief ontvangen met daarin het resultaat van de schade inventarisatie. Hieruit is gebleken dat voor een aantal stukken op korte termijn actie ondernomen moet worden en dat voor het structurele toekomstig onderhoud ook nog geen bedrag in de begroting is opgenomen. Om het archief in stand te houden is in 2016 eenmalig € 75.000 nodig. Voor het structurele onderhoud is nog onvoldoende duidelijk welke kosten hiermee gemoeid zijn. Als gekozen wordt de archiefstukken niet meer te onderhouden zijn deze niet langer toegankelijk voor het publiek.

2. Baggeren Koedood

Eenmaal in de 15 tot 20 jaar moet de Koedoodseplas worden uitgebaggerd. De verwachting is dat wij binnen 3 tot 5 jaar de Koedoodseplas zullen moeten baggeren. De verwachte kosten hiervan worden geschat op ca. € 80.000 in 2018. Gekeken wordt in hoeverre dit past binnen de reguliere onderhoudsbudgetten. Mogelijke over- of onderschrijdingen kunnen wij verrekenen met reserve Baggeren (saldo per 31-12-2014 € 379.000).

3. Baten begraafplaatsrechten

Afgelopen jaren worden stelselmatig de opbrengsten van de begraafplaatsrechten incidenteel naar beneden bijgesteld. Hierop is in 2013 de Notitie Kostenonderbouwing Lijkbezorging Albrandswaard opgesteld. Deze notitie hanteert enkele uitgangspunten om het tarief te kunnen bepalen. Een van deze uitgangspunten, het aantal rechtenplichtigen, is te rooskleurig ingeschat. Afgelopen jaar is dan ook gebleken dat de opbrengsten structureel € 60.000 achterblijven bij de ramingen.

4. Actieprogramma vrijwilligersbeleid

Wij verwachten dat u het vrijwilligersbeleid voor Albrandswaard in de tweede helft van het jaar kunt vaststellen. Wij zetten in op een goede structuur van informele zorg, die vrijwilligers en mantelzorgers faciliteert en ondersteunt. Dit is nodig om een verschuiving van 'dure' zorgoplossingen naar welzijnsoplossingen in de wijkteams mogelijk te maken en zo het budget voor de 3D's te blijven beheersen. SWA bouwt aan een centraal coördinatiepunt voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Albrandswaard. De kosten gaan in dit geval voor de baten uit. Er is vanaf 2016 structureel € 20.000 extra nodig voor onder andere de inzet van uren, voor (onkosten)vergoedingen voor vrijwilligers en voor een bijdrage in de kosten van opleidingen voor vrijwilligers.

5. Verhuizing Peutergroep Pinokkio

Door de groei van OBS De Overkant (Kruisvaarder 2a, Rhoon) wordt Peutergroep Pinokkio gedwongen te verhuizen. Gezien de signalerende functie van het peuterwerk en hun taken bij de voor- en vroegschoolse educatie vinden wij de verbinding met het basisonderwijs van groot belang. Wij willen Stichting Peuterwerk Albrandswaard (SPA) daarom huisvesten in een nieuwe locatie bij VPCBO De Parel (Jan van Almondestraat, Poortugaal). Een voorstel met daarin ook de dekking van verwachte eenmalige kosten van € 40.000, is behandeld in Beraad en Advies Welzijn van 15 juni 2015.

6. Lasten verlichting

Het bestaande beleid is dat wij de opbrengst van de onroerende-zaakbelasting niet laten beïnvloeden door een waardedaling of waardestijging van het onroerende goed. Dit beleid wordt al geruime tijd consequent toegepast. De opbrengst onroerende zaakbelastingen, waarmee wij in de begroting rekenen, is 3% hoger dan het jaar ervoor. Daarnaast wordt bij de opbrengst rekening gehouden met de woningbouwplanning.

In het coalitie akkoord is opgenomen dat wij de OZB verhogingen van afgelopen perioden moeten compenseren door een effectieve verlaging van de lastendruk. In 2014 is als eerste stap besloten de afvalstoffenheffing met 15% te verlagen. Voor een meerpersoonshuishouden is dit verlaagd van € 278,07 in 2014 naar € 236,36 in 2015.

In onderstaande tabel hebben wij inzichtelijk gemaakt wat financiële gevolgen zijn van ons voorstel tot een lagere indexatie van 1% van de OZB vanaf 2017.

	2016	2017	2018	2019
Indexering OZB	3%	2%	2%	2%
Eigenaar woningen	0	-35.000	-72.000	-115.000
Eigenaar niet-woningen	0	-15.000	-31.000	-45.000
Gebruiker niet-woningen	0	-11.000	-22.000	-35.000
NADEEL	0	-61.000	-125.000	-195.000

7. Hondenbelasting

In het kader van de lastenverlichting is ook gesproken over het afschaffen van de hondenbelasting. De effecten hiervan zijn niet verwerkt in de financiële overzichten van deze voorjaarsnota. De gemiddelde structurele opbrengst hondenbelasting is afgerond € 170.000 per jaar. Afschaffen van de hondenbelasting betekent een extra tekort in de begroting van eenzelfde bedrag.

8. Onderhoud bomen

Binnen de gemeente hechten we grote waarde aan een goed onderhouden en gezond bomenbestand. De afgelopen jaren is er veel tijd gestoken in het veiliger maken van ons bomenbestand. Het komende jaar is nodig om een extra inhaalslag te maken naar een gezond bestand en over te schakelen naar preventief onderhoud. Om objectief en nauwkeurig inzichtelijk te krijgen wat de huidige status van ons bomenbestand is, heeft er in de tweede helft van 2014 een veiligheidsinspectie plaats gevonden.

Er zijn 12.548 bomen geïnspecteerd. Het betreft de bomen langs openbare wegen, parken en begraafplaatsen. Locaties waar de veiligheid voor mens, dier of (privé)eigendom in het geding kan komen. Bomen in bosplantsoenvakken aan de randen van onze kernen zijn hierin nog niet meegenomen omdat de veiligheid hier niet direct in het geding is. De eerste globale scan geeft aan dat er bomen gekapt moeten worden uit onderhouds- en/of veiligheids oogpunt. Om kaalslag in het groene karakter van onze gemeente te voorkomen zal naast het kappen en rooien ook geplant moeten worden. De verwachte kosten van deze totale renovatie worden geschat op € 285.000. Gezien het incidentele karakter van de lasten stellen wij voor dit primair op te vangen binnen de budgetten van het programma Buitenruimte.

9. Bedrijfsvoeringskosten

De presentiegelden voor de leden van de commissie bezwaar en beroep zijn in de begroting structureel te laag geraamd. Het verschil van € 5.000 hebben we opgenomen als last in deze voorjaarsnota. Prijsindexcompensatie voor de bedrijfsvoeringskosten, niet zijnde loonkosten, en de borging van pagina de INDRUK, leiden per saldo tot een verhoging van de kosten van € 25.000 per jaar.

Financiële aspecten F. voorgesteld nieuw beleid

Producten	omschrijving	Structurele gevolgen			
		2016	2017	2018	2019
1. Archief	Achterstanden in het onderhoud van archiefstukken.	-75.000	p.m.	p.m.	p.m.
2. Baggeren	Baggeren koedood eenmalig binnen 3 tot 5 jaar € 80.000 uit exploitatie budget en/of reserve baggeren.	-	-	-	-
3. Begraafplaatsrechten	Structurele verlaging opbrengst begraafplaatsen.	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
4. Actieprogramma vrijwilligersbeleid	Regie voeren op het actieprogramma vrijwilligersbeleid door SWA met specifieke aandacht voor het versterken van de vrijwilligersvacaturebank.	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
5. Verhuizing Peutergroep Pinokkio	Door de groei van OBS De Overkant (Kruisvaarder 2a, Rhoon) wordt Peutergroep Pinokkio gedwongen te verhuizen.	-	-	-	-
6. Lasten verlichting	Tarieven onroerende zaakbelasting niet indexeren	-	-61.000	-125.000	-195.000
7. Hondenbelasting	Afschaffen/verlagen van de hondenbelasting.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
8. Onderhoud bomen	Dekking binnen budgetten van programma Buitenruimte	-	-	-	-
9. Commissie bezwaar en beroep, indexatie bedrijfsvoeringskosten, Communicatie	Presentiegelden voor de leden was niet opgenomen in de begroting. € 5.000 structureel.	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Prijsindexcompensatie betreffende de overige bedrijfsvoeringskosten niet zijnde loonkosten.	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	De kosten voor de INDRUK zijn afgeopen jaren gedekt uit het incidenteel budget voor de organisatieontwikkeling. Communicatie middels INDRUK willen wij nu borgen.	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Totaal Voorgesteld nieuw beleid		-185.000	-171.000	-235.000	-305.000

G. VOORGESTELDE INVESTERINGEN 2016-2019

Ten opzichte van het meerjarig investeringsplan behorende bij de begroting 2016-2019, stellen wij een aantal nieuwe investeringen voor:

1. Vervangen Ipads gemeenteraad

De gemeenteraad vergadert sinds 2012 digitaal. Daarvoor hebben raadsleden, Burgerraadsleden, de griffier en de commissiegriffiers sinds 2012 de beschikking over een iPad. De levensduur van een iPad wordt op dit moment geschat op 3 tot 5 jaar.

Om te voorkomen dat zich mankementen en storingen voordoen, die het raadswerk kunnen belemmeren, is het wenselijk in 2016 nieuwe iPads aan te schaffen. Er zijn 35 iPads en hoesjes nodig. Voor de vervanging moet een bedrag van € 18.000 worden opgenomen. De kapitaallasten hiervan komen ongeveer op € 7.000 voor de komende 3 jaar.

2. Snelfietsroute F15 IJSSELMONDE

De voorbereiding voor de snelfietsroute "F15 IJsselmonde" door de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk vordert gestaag. Het project wordt uitgewerkt in samenwerking met de Provincie Zuid Holland, MRDH, gemeente Rotterdam, Waterschap Hollandse Delta, de Fietzersbond en enkele adviesbureaus.

Deze partijen werken nauw samen, gericht op het stimuleren van het gebruik van de (elektrische-) fiets voor het woon-werkverkeer. Het verleiden en stimuleren van de automobilist om op korte woon-werkafstanden de (elektrische) fiets te pakken kan leiden tot een reductie van files en reistijden. Daarmee leveren zij een bijdrage aan de verbetering van de bereikbaarheid en een prettig en gezond leefmilieu.

Het totaal bruto bedrag aan investeringen van maatregelen op Albrandswaards grondgebied, momenteel gepland over de periode 2016-2019, is geraamd op ca. € 755.000. Hierbij komt € 205.000 ten laste van het Havenbedrijf en het Waterschap. € 550.000 komt voor rekening van Albrandswaard. Hiervan is € 255.000 reeds uitgevoerd in het kader van lopende onderhouds- en herstructureringsplannen met 70% subsidie van de provincie Zuid-Holland. Rest nog € 295.000 te investeren.

Investing:

Bewegwijzering	€ 35.000
Aanpassing 2 rotondes	€ 200.000
Onderzoek oversteekbaarheid Groene Kruisweg	€ 60.000
Totaal te investeren:	€ 295.000

De mogelijkheid bestaat hiervoor € 88.500 van de kosten gesubsidieerd te krijgen via de provinciale regeling fietsprojecten.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de ambtelijke begeleiding van dit project kan plaats vinden binnen de beschikbare formatiesterkte. Bij concrete uitwerking van maatregelen zal te zijner tijd moeten worden bezien of dat dit "in huis" kan gebeuren, of dat uitbesteding noodzakelijk is.

Financiële aspecten paragraaf G. Voorgestelde investeringen

Product	Omschrijving	2016	2017	2018	2019
1. Gemeenteraad	Vervangen Ipads	-	-7.000	-7.000	-7.000
2. Beheer & Onderhoud	Snelfietsroute	-	-18.000	-18.000	-18.000
Totaal voorgestelde investeringen		-	-25.000	-25.000	-25.000

H. VOORGESTELDE OMBUIGINGEN

Wij willen uw raad een materieel sluitende begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 aanbieden. Voorstellen hiertoe zijn hieronder opgenomen. Wij hebben hierbij het huidige beleid zoveel mogelijk ontzien en vooral de ruimte in onze huidige budgetten benut.

1. Kapitaallasten

Vervallen Investerings reconstructies verhardingen

Het beschikbare investeringsbedrag voor de reconstructies van wegen in 2016 van € 1,6 miljoen kan gelet op een reële planning doorgeschoven worden naar toekomstige jaren. Dit levert lagere kapitaallasten op van € 40.000 in 2016 en vanaf 2017 afgerond € 140.000.

Activabeleid

Het gaat om een taakstelling die nader uitgewerkt moet worden. Voor een groot deel is dit afhankelijk van het activabeleid dat op aangeven van de accountant geactualiseerd moet worden. De planning is dat wij in het laatste kwartaal van dit jaar de uitwerking hiervan afgerond hebben. De opgenomen bedragen zijn op basis van een eerste inschatting voorzichtig geraamd.

2. Beheer openbare ruimte

Onderhoudsbudgetten openbare ruimte

De ruimte in dit budget is noodzakelijk om tegemoet te kunnen komen aan aanvullende verzoeken uit de samenleving en acute incidenten. Deze ruimte wordt het komende begrotingsjaar ingeleverd hetgeen betekent dat per incident dekking zal worden gezocht. Na dit begrotingsjaar zal (op basis van de ervaringen en de ruimte die de begroting biedt) gezocht worden naar mogelijkheden om de mogelijkheden voor de snelle dienstverlening te herstellen.

3. Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatie

Extramurale hulp voor jeugd met een beperking, PGB jeugd met een beperking, WMO begeleiding en overige in natura en het budget PGB 18+ met een beperking

Begin 2015 zijn door uw raad de budgetten voor de nieuwe taken binnen de decentralisaties vastgesteld. In de producten Extramurale hulp voor jeugd met een beperking, PGB jeugd met een beperking, WMO begeleiding en overige in natura en PGB 18+ met een beperking, met een gezamenlijk budget van € 1.735.000 is rekening gehouden met 10% ruimte voor onvoorziene uitgaven. Ook is een budget van € 100.000 (voorjaarsnota 2015) opgenomen voor de borging van een adequate uitvoering van de taken binnen de wijkteams. Hiervan is € 60.000 nog niet nodig gebleken.

Aangezien wij voor de risico's binnen het sociaal domein een bestemmingsreserve hebben gevormd met een saldo van € 1.052.481, (na verwerking mutaties uit de jaarrekening 2014 en 1^e Tussenrapportage 2015) stellen wij voor de 10% onvoorziën in deze posten en € 60.000 van de genoemde € 100.000 structureel af te ramen.

Samengevat:

Reserveren aanvullende middelen voor de decentralisaties uit de Voorjaarsnota 2015	60.000
Extramurale hulp voor jeugd met een beperking onvoorziën 10%	18.000
PGB jeugd met een beperking onvoorziën 10%	62.000
WMO begeleiding en overige in natura onvoorziën 10%	62.000
PGB 18+ met een beperking onvoorziën 10%	31.000
Totaal van ombuigingen op decentralisaties AWBZ, Jeugd en Participatie	233.000

4. Verbonden partijen

Bijdrage aan Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

Uit de jaarrekeningcijfers 2014 is gebleken dat de deelnemersbijdrage voor het Natuur- en recreatie-schap te hoog zijn begroot. In deze voorjaarsnota is een verlaging van dit budget verwerkt.

5. Sport

Accommodaties gymzalen en sporthal

Het scenario om de bestaande gymzaal Poortugaal en de sporthal Rhooen nog 25 jaar en de gymzaal in Poortugaal nog 8 jaar door te exploiteren moet een besparing opleveren van € 58.000 in 2016 en vanaf 2018 € 174.000 structureel. In september krijgt de raad hierover een uitgebreid voorstel. Deze besparing is in deze voorjaarsnota verwerkt.

Herstructurering sportstichting

Doordat de Sportstichting de afgelopen jaren budget over heeft gehouden vinden wij het verantwoord om een structurele korting van € 10.000 toe te passen.

Daarnaast staat de Sportstichting Albrandswaard op een kantelpunt omdat enkele leden zijn afgetreden. Gaan we door op dezelfde manier of starten we met een doorontwikkeling van de stichting om in te kunnen spelen op verschillende nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals onder andere (overheids)participatie, welzijn nieuwe stijl en resultaatgericht (minder) subsidiëren?

6. Zorg, Welzijn en Educatie

Sociaal medische indicatie (SMI), Fraudebestrijding en educatieve agenda

Afgelopen jaren is gebleken dat deze budgetten niet volledig worden besteed en zijn daarom als lagere lasten verwerkt.

Financiële aspecten paragraaf H. VOORGESTELDE OMBUIGINGEN

Product	omschrijving	Structurele gevolgen			
		2016	2017	2018	2019
1. Investeringsplan	IP verhandingen 2016 ad € 1.600.000 vervalt	40.000	144.000	140.800	137.600
	Taakstelling, deze wordt nader uitgezocht en is mede afhankelijk van het geactualiseerde activabeleid wat op aangeven van de accountant in de loop van dit jaar wordt uitgewerkt.	25.000	25.000	50.000	75.000
2. Beheer Openbare Ruimte	Openbare verlichting (lagere energielasten+onderhoud materieel)	85.000	85.000	85.000	85.000
	Openbaar groenonderhoud dagelijks+planmatig onderhoud	35.000	35.000	35.000	35.000
	Dagelijks onderhoud wegen	25.500	25.500	25.500	25.500
	Straatreiniging	25.000	25.000	25.000	25.000
	Verkeersplan en -veiligheid	20.500	20.500	20.500	20.500
	Waterwegen dagelijks onderhoud	20.500	20.500	20.500	20.500
3. Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatie	Speelvoorzieningen planmatig	25.000	25.000	25.000	25.000
	Een deel van de opvoering Vjn 2015 t.b.v. aanvullende middelen 3D's die nog niet nodig zijn gebleken en 10% onvoorzien op verschillende producten binnen de 3 D's.	60.000	60.000	60.000	60.000
		18.000	18.000	18.000	18.000
		62.000	62.000	62.000	62.000
		62.000	62.000	62.000	62.000
31.000	31.000	31.000	31.000		
4. Verbonden partijen	Bijdrage NRIJ is structureel te hoog geraamd	25.000	25.000	25.000	25.000
5. Sport	Sportaccommodaties gymzalen/sporthal	58.000	120.000	174.000	174.000
	Herstructurering sportstichting	10.000	10.000	10.000	10.000
6. Zorg en Welzijn, Educatie	Sociaal Medische indicatie (SMI beleid)	6.000	6.000	6.000	6.000
	Fraudebestrijding (overschot)	15.000	15.000	15.000	15.000
	Educatieve agenda (overschot)	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal voorgestelde ombuigingen		654.500	820.500	896.300	918.100

I. KADERS PROGRAMMABEGROTING 2016-2019

Het ontwerpproces van de Programmabegroting 2016-2019 start met het aangeven van de kaders voor deze taak door de raad.

Uitgangspunten Programmabegroting 2016-2019

Als basis voor het ontwerp van de primitieve Programmabegroting 2016-2019 stellen wij voor de volgende uitgangspunten te hanteren:

- a. vertrekpunt voor de concept- Programmabegroting 2016-2019 is het saldo van de begroting 2015 met inachtneming van de uitkomsten van de voorjaarsnota. Wij hebben de gevolgen van de meicirculaire 2015 verwerkt.
- b. wij verwerken de gevolgen van de meest actuele financiële ontwikkelingen rondom de producten en het meerjareninvesteringsprogramma.
- c. het beroep op het gemeentelijk weerstandsvermogen (algemene reserve) om tekorten in de exploitatie te dekken dient zo beperkt mogelijk te blijven;
- d. wij hanteren bij de opstelling van het begrotingsproces de parameters zoals hieronder opgenomen.
- e. Sinds 2014 voert de Bar-organisatie de administratie van de gemeente Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk. De 3 gemeenten hanteren alle drie een van elkaar afwijkend activabeleid welke in de komende periode zal worden geactualiseerd. Naast het herijken van het beleid aan wet- en regelgeving, is ook het vereenvoudigen en meer efficiënt maken van financiële beheersactiviteiten een belangrijke doelstelling. Een eerste stap, welke nagenoeg geen financieel effect heeft, is het gelijktrekken van het moment waarop de kapitaallasten worden berekend. Ten opzichte van afgelopen jaren stellen wij voor met ingang van de begroting 2016 de kapitaallasten te berekenen vanaf het jaar volgend waarop het krediet beschikbaar is gesteld. Tot 2016 is als kapitaallasten in het jaar van beschikbaarstellen van het krediet de helft van de rente gerekend.

De kapitaallasten uit het investeringsprogramma nemen wij dus in de exploitatie mee vanaf jaar t+1.

Parameters Programmabegroting 2016-2019

Als uitgangspunt voor de meerjarenraming 2016-2019 hanteren wij de volgende parameters.

Jaar	Woningvoorraad per 1-1	Inwoners per 1-1
2015	10.076	25.159
2016	10.087	25.203
2017	10.144	25.278
2018	10.156	25.361
2019	10.186	25.443

Overige parameters:

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Prijsontwikkeling:				
Inflatiecorrectie	1%	1%	1%	1%
Subsidies:				
Instellingen – loonontwikkeling	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Instellingen – prijsontwikkeling	1%	1%	1%	1%
Waarderingsubsidies	1%	1%	1%	1%
Mutaties gemeentelijke tarieven:				
Onroerende zaakbelastingen	3%	2%	2%	2%
Leges etc.	3%	3%	3%	3%
Afvalstoffenheffing kostendekkend (kd)	kd	kd	kd	kd
Rioolrecht kostendekkend (kd)	kd	kd	kd	kd
Begraafplaatsen (kd)	kd	kd	kd	kd
Hondenbelasting	3%	3%	3%	3%
Inkomsten uit verhuur	3%	3%	3%	3%
Financiering:				
Rente kapitaallasten	Marktrente langlopend	Marktrente langlopend	Marktrente langlopend	Marktrente langlopend
Rente grondexploitatie	4,75%	4%-6%	4%-6%	4%-6%
Rente financieringstekort				
- lager dan € 3,5 miljoen	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
- hoger dan € 3,5 miljoen	5%	5%	5%	5%
Gemeentefondsuitkering	Mei 2015	Mei 2015	Mei 2015	Mei 2015